

Græsk C – Valg
Vejledning / Råd og vink
Kontoret for Gymnasiale Uddannelser 2014

Alle bestemmelser, der er bindende for undervisningen og prøverne i de gymnasiale uddannelser, findes i uddannelseslovene og de tilhørende bekendtgørelser, herunder læreplanerne. Denne Vejledning/Råd og vink indeholder forklarende kommentarer til nogle af disse bestemmelser, men indfører ikke nye bindende krav. Desuden gives eksempler på god praksis samt anbefalinger og inspiration, og den udgør dermed et af ministeriets bidrag til faglig og pædagogisk fornyelse. Citater fra læreplanen er anført i kursiv.

For paradigmatisk eksempler på undervisningsforløb henvises til siden for græsk på emu.

1. IDENTITET OG FORMÅL	2
1.1 Identitet	2
1.2 Formål	2
2. FAGLIGE MÅL OG FAGLIGT INDHOLD	2
2.1 Faglige mål	2
2.2 Kernestof	3
2.3 Supplerende stof	3
3. TILRETTELÆGGELSE	3
3.1 Didaktiske principper	3
3.2 Arbejdsformer og progression	6
3.3 It	7
3.4 Samspil med andre fag	8
3.5 Typer af undervisningsmaterialer	9
3.6 Progression	9
4. EVALUERING	9
4.1 Løbende evaluering	9

4.2 Prøve	10
4.3 Bedømmelseskriterier	10

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

"Græsk er et sprog- og kulturfag, der omhandler antikken som grundlag for europæisk kultur. Faget beskæftiger sig med græske originaltekster og monumenter, hvori værdier, begreber og form-sprog, der blev normgivende for europæisk kultur, kommer til udtryk."

1.2. Formål

"Gennem arbejdet med centrale græske tekster og monumenter fra antikken og med tekster og monumenter, der kan perspektivere dem, opnår eleverne indsigt i græsk sprog og kultur med vægt på evnen til at se lange linjer og forbindelser i europæisk kultur. Faget sætter eleverne i stand til at analysere og fortolke tekster og monumenter i en historisk kontekst og giver dem begreber til at forstå og reflektere over deres egen og andre kulturer.

Den sproglige viden og kulturelle forståelse, som opnås i græsk, styrker elevernes studiekompetence ved at give dem forudsætninger for og metode til at sætte sig ind i almene sproglige og humanistiske spørgsmål og problemstillinger."

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

De faglige mål for græsk på C-niveau beskriver faget på et elementært niveau. C-niveau er et begynderniveau, men det er også et afsluttet forløb. De krav, der stilles til viden om græsk historie, samfund og kultur defineres ud fra de læste tekster. De faglige mål kan derfor kun nås, når der læses tekster af en lødighed, som gør det muligt at arbejde med græsk kultur, herunder også med dens forhold til senere europæisk kultur.

Når det kræves, at eleverne skal kunne læse lettere græske tekster, og når kernestoffet også tillader læsning af lettere bearbejdede tekster, betyder det, at der ikke kan forventes en selvstændig læsefærdighed i faget.

Niveauet er det sprogligt elementære: Eleverne skal vide, hvorledes man finder opslagsformer, og skal således sættes i stand til at anvende en ordbog, ligesom de skal have arbejdet med en (lettere) græsk grammatik. Både morfologi og syntaks er defineret i forhold til de læste tekster og således ikke et mål i sig selv.

Kravet til glosser fremgår af kernestoffet, hvor der tales om grundlæggende græsk ordforråd. Målet med undervisningen er, at eleverne kender nogle af de mere almindelige glosser og har et kendskab til morfemer, der sætter dem i stand til at genkende almindelige bøjningsformer i attisk græsk.

Det er først og fremmest de læste tekster, der definerer omfanget af den grammatiske viden (jf. læreplanens § 2.1, 2. pind). Der kræves altså et kendskab til grammatik, der er tilstrækkeligt til, at eleverne kan oversætte og forstå de opgivne tekster.

Det er et mål, at eleverne får viden om det græske sprogs rolle for den moderne ordskat. Kravet er, at de skal kunne demonstrere denne viden ud fra konkrete eksempler i teksten..

2.2. Kernestof

Kernestoffet er lettere græske originaltekster og græske originaltekster, der er lettere bearbejdet. En lettere bearbejdning kan bestå i en lettere parafrasering af teksten eller dele af teksten, udeladelse af ord eller passager og erstatning af vanskelige og sjældne ord og former. Bearbejdningen af teksten skal ikke være kraftigere, end at teksten stadig fremstår med sit oprindelige budskab i en genkendelig form (dog ikke nødvendigvis i metrisk forstand) og en syntaks, der gør den rimelig som grundlag for en eksamination.

De øvrige dele af kernestoffet er bestemt i forhold til de læste tekster.

2.3. Supplerende stof

Det supplerende stof skal sætte de læste græske tekster ind i en større sammenhæng. Supplerende stof er fx oversættelser, som sætter de læste tekststykker ind i deres kontekst, arkæologisk materiale, nyere tekster, som kan sætte de græske tekster i perspektiv, og faglige artikler og lærebøger.

3. Tilrettelæggelse

På stx kan undervisningen i græsk på C-niveau udnytte, at den foregår samtidig med eller i forlængelse af undervisningen i oldtidskundskab og således kan udnytte og nuancere det overblik over græsk kultur, der opnås eller er opnået i historie og oldtidskundskab. Undervisningen på stx må endvidere tage udgangspunkt i, at eleverne i grundforløbet har haft almen sprogforståelse. Her har de lært den almindelige grammatiske terminologi og grundbegreberne i syntaktisk analyse, herunder helsætningsanalyse. De har desuden stiftet elementært bekendtskab med latin, fx deklination og konjugation, sammenhængen mellem kasus og ledfunktion og verbal og nominal kongruens.

3.1. Didaktiske principper

Begynderfasen

Ved tilrettelæggelsen af undervisningen på C-niveau i græsk er det særlig vigtigt, at læreren gør sig klart, at de faglige mål beskriver et elementært niveau. Det stresser undervisningen og gør eleverne usikre, hvis læreren ikke gennem hele forløbet gør sig klart, hvad eleverne skal kunne, og hvad de ikke skal kunne. Endvidere er det vigtigt at have en gennemtænkt *progression*, så man kan skelne mellem, hvad eleverne skal kunne *i løbet af* undervisningen, og hvad der skal forlanges af dem ved undervisningens *afslutning*.

Det er vigtigt at planlægge, så klassen kommer i gang med at læse de tekster, der er kernestof i faget så hurtigt, at der er passende tid dertil i forløbets sidste del. Det er vanskeligt at give egentlige tidsfrister, men læreren skal være opmærksom på, at nok læses de første sider originaltekst som regel langsomt, også selv om de er lettere bearbejdet, men det kan alligevel være svært at forcere læsehastigheden væsentligt selv i slutningen af forløbet.

Det er en god ide at planlægge begynderfasen således, at holdet kommer i gang med at læse de tekster, der er kernestof, så hurtigt som muligt. Der er flere muligheder for at planlægge undervisningen i begynderfasen, men det må under alle omstændigheder anbefales, at der helt fra begyndelsen læses sammenhængende tekster. De sammenhængende tekster bør have et indhold, som gør det muligt at inddrage kulturstoffet.

Man kan fx vælge at begynde med parafaserede tekster, konstruerede tekster eller direkte med lettere originaltekster (herunder også lettere bearbejdede tekster) evt. efter en kort introduktion. Man kan benytte et allerede eksisterende begyndersystem, eller læreren kan udvikle sit eget system. Det giver læreren mulighed for at tilpasse begynderfasen til det enkelte hold og til de tekster, der planlægges læst, fx ved at parafasere/bearbejde/tillemppe/konstruere tekster, som introducerer ordforråd, syntaks, indhold etc. i de tekster, der læses efter begynderfasen.

Eleverne må først lære det græske alfabet og øve sig i bogstavernes korrekte rækkefølge, da ordbogsopslag ellers vanskeliggøres unødigt. Daglig højtlesning og små skriftlige opgaver på græsk fremmer elevernes fortrolighed med bogstaverne. Eleverne bliver hurtigt opmærksom på accenterne og skal lære at udtale ordene med den korrekte betoning.

Læsning af de græske tekster

Det kan anbefales, at undervisningens tekster og emner vælges, så de danner et sammenhængende univers for eleverne. Der kunne heri ligge en hindring for elevernes medbestemmelse, og derfor er det vigtigt, at læreren tidligt inddrager eleverne i undervisningens planlægning ved at præsentere dem for forskellige muligheder i valget af tekster og temaer. De sproglige og kulturhistoriske krav, der stilles i de faglige mål, afpasses efter, hvad der kræves for at læse de valgte tekster.

Oversættelse

Oversættelsen af teksterne har en dobbelt funktion: den er en kontrol af, at indholdet og sætningsstrukturen er forstået, og samtidig en træning i at formulere fremmedartede tanker og udtryksformer på modersmålet. Den lidt kluntede, tekstnære oversættelse er et godt redskab til at komme ind i en tekst med – med respekt for tekstens egen ordstilling. Den gode oversættelse er resultatet af en vurdering, der også inddrager tekstens stilistiske elementer. Således bør eleverne lære at formulere på dansk alt, hvad teksten siger. Lejlighedsvis bør eleverne også forsøge sig med mere frie og litterære oversættelser, der kan følges op af overvejelser om oversættelsesproblematik.

Nøglen til forståelse af teksten ligger i arbejdet med oversættelsen. Man kan skitsere forskellige metoder:

- Ny lektie kan med fordel gennemgås med læreren for at indøve *metode*. Én metode kan være at tage udgangspunkt i sætningens syntaktiske struktur, en anden kan være den lineære læsning af teksten (den græske ordstilling fastholdes), en tredje at tage udgangspunkt i kendte ord og begreber, nøgleord osv.
- Men det er også vigtigt, at eleverne lærer *selv* at bruge ordbog og grammatik. Derfor kan dele af teksten – alt efter sværhedsgrad – overlades til selvstændig hjemmeforberedelse, og helst uden at der glosseres for tæt. Evt. henvisninger til grammatik kan følge gennemgangen eller gives til ikke-gennemgåede tekststykker
- En tredje metode er, at eleverne i små grupper selv gennemgår teksten; forudsætningen er her, at teksten er af en sværhedsgrad, der ikke overstiger deres muligheder, og at læreren hele tiden er til rådighed med løsningshjælp til problemer.

For alle metoder gælder

- at det er vigtigt at *høre* græsk; derfor bør der læses op i hver time
- at man bør sørge for en klar markering af de enkelte dele af ordet (rod/stamme/endelser)
- at fremgangsmåden er *analyserende*: finde subjekt og prædikat, spørge: Hvad er der tomplads for her? hvem? hvad? til hvem? osv.
- at man også viser respekt for den græske *ordstilling*. Eleverne skal øves i at bemærke endelserne (kasmus og aspekt/modus/tid) og småordene (konjunktioner og partikler) og evt. bruge oplæsningen til at markere sætningens struktur og mening
- at eleverne bør vænnes til at gøre stilistiske iagttagelser og overveje, hvad teksten siger ved sin ordstilling og valg af ord og former.

Sproglig analyse

Elevernes tilegnelse af færdigheder i sproglig analyse skal først og fremmest give dem et redskab til tydning og forståelse af teksterne. Den sproglige analyse er således ikke et mål i sig selv – når man ser bort fra, at analysefærdighed bidrager til at uddybe indsigten i almensproglige strukturer og funktioner. Under alle omstændigheder må de nødvendige sproglige kundskaber defineres i forhold til de valgte tekster.

Ifølge de faglige mål skal eleverne kunne *genkende* de almindelige former i attisk græsk. Det er således ikke et krav, at eleverne skal kunne morfologien udenad. Læses der fx Herodot eller andre forfattere, der afviger væsentligt fra attisk sprog, bør man nok overveje at bearbejde disse tekster. Under indlæringen af morfologien kan det anbefales især at indøve ordstammer og morfemer, og de vigtigste lydregler kan bidrage til den morfologiske forståelse. I det hele taget er det en god idé at lægge vægten på det systematiske, hvortil opstillinger af nominal- og verbalbøjninger, som tydeligt markerer morfemerne, tjener. Læreren må nøje overveje, hvilke former eleverne skal lære, og hvilke former der forekommer så sjældent, at det vil være mest hensigtsmæssigt at give dem som glosser.

På samme måde kan det anbefales at systematisere syntaksen, fx kan ledsætninger inddeles i tre grundtyper: substantiviske, adjektiviske og adverbielle, der igen kan bestemmes i et endeligt antal ledfunktioner.

I arbejdet med den syntaktiske analyse skal eleverne vænnes til at udnytte deres morfologiske viden, og de skal kunne skelne mellem form og funktion. Der skal undervises i helsætningsanalyse, og elevernes analyse skal følge principperne for helsætningsanalyse. Den syntaktiske analyse giver overblik over sætningsstrukturen og er en god hjælp til oversættelsen. Principperne for helsætningsanalyse kender eleverne allerede fra almen sprogforståelse.

Grammatisk terminologi

Dansk Sprognævn udsendte i marts 1995 en oversigt over anbefalede grammatiske betegnelser. Terminologien fra denne oversigt danner rammen for den syntaktiske analyse og dens terminologi i almen sprogforståelse og giver endvidere et godt udgangspunkt for etableringen af en fælles grammatisk terminologi på den enkelte skole. Den terminologi, som eleverne kender fra almen sprogforståelse, anvendes også i græsk, selv om en mere konsekvent brug af de internationale (latinske) betegnelser undertiden vil være naturlig i græsk

Indholdsanalyse

For at eleverne kan danne sig et overblik over indholdet i teksten, er det en god idé at begynde

tekstforståelsen med en parafrase, der begrundes og dokumenteres i teksten fx ved fremdragelse af nøgleord, antitetiske opstillinger osv.

For at forstå teksterne skal eleverne kunne placere forfatterne i deres historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhæng. Ofte vil eleverne have erhvervet sig et oversigtsmæssigt kendskab til græsk historie og kultur i oldtidskundskab, ellers må de erhverve sig et overblik over hovedlinjerne i græsk historie og kultur i klassisk tid. Kendskab til græsk historie og kultur, herunder hvilke værdier, begreber og tanker, undervisningen kan behandle, defineres af de læste tekster.

3.2. Arbejdsformer og progression

Varierede arbejdsformer i hele forløbet

De valgte arbejdsformer og tilrettelæggelsen tager udgangspunkt i det faglige. Stoffet og elevernes niveau bestemmer, hvilke arbejdsformer der anvendes i hver enkelt situation. Graden af selvstændighed i arbejdsformerne udvikles i takt med elevernes faglige progression.

Begynderfasen: Sproglig indlæring

I begynderfasen vil gennemgang af ny tekst og ny grammatik ofte foregå som klasseundervisning, hvor samtale mellem lærer og elever er i centrum, men det er vigtigt, at eleverne allerede fra starten prøver at oversætte lettere passager selv. Hertil er pararbejde, organiseret som flere korte sekvenser i hver time, meget velegnet. Det giver eleverne selvtillid, at de selv er i stand til at læse græsk, og det udvikler deres evne til mere selvstændigt at anvende fagets metoder, idet læreren hele tiden er tilstede og kan hjælpe og korrigere. Analyse af udvalgte sætninger fra teksten er også velegnet stof til friere arbejdsformer. Arbejdet med grammatik og tekst skal foruden at formidle faglige kundskaber bidrage til, at eleverne får gode arbejdsvaner med hensyn til studie- og notatteknik.

Det er vigtigt, at såvel sætningsanalyse som morfologisk analyse og indøvelse af bøjningsformer mundtligt, på tavle, på øveark eller på computer kobles tæt sammen med oversættelsesarbejdet. Til tekstgennemgangen – selv når det kun drejer sig om dagens tekststykke – hører også arbejdet med indholdsforståelse, kommentering og realia.

Kortvarigt arbejde i mindre grupper kan tidligt praktiseres som undervisningsdifferentiering, hvor de stærke elever hjælper de svage, eller hvor grupperne får forskellige opgaver alt efter niveau, og hvor læreren kan yde en ekstra indsats for de svagere grupper. Denne arbejdsform er også velegnet til grammatiske øvelser.

Begynderfasen: Tekstforståelse og kulturstof

Arbejdet med tekstforståelse og det dertil knyttede kulturstof egner sig fortrinligt til kortvarigt arbejde i mindre grupper eller mindre projektarbejde. Hvis grupperne har arbejdet med forskellige emner, kan det med fordel munde ud i elevoplæg og være oplæg til perspektiverende diskussion i klassen. På dette niveau er opgaverne klart defineret af læreren, ligesom læreren hjælper og vejleder med hensyn til anvendelse af håndbøger og information på nettet.

Efter begynderfasen

I takt med den faglige progression hos eleverne tilpasses arbejdsformerne en større grad af selvstændighed. De samme arbejdsformer anvendes som i begynderfasen, men læreren sikrer gennem tilrettelæggelsen, at kravene til elevernes selvstændige indsats øges både inden for de forskellige arbejdsformer, der anvendes i skoletiden, og i deres hjemmeforberedelse. Arbejdet i grupper skal i stadig stigende grad afspejle, at det er det rum, hvor eleverne træner hinanden frem mod en indivi-

duel sikkerhed og selvstændighed. En højere grad af selvstændighed indebærer en større sikkerhed i tekstforståelse og brug af fagets hjælpemidler som ordbog og grammatik, håndbøger og elektroniske hjælpemidler. Pejlemærket er, at eleverne til slut kan honorere de krav, der stilles under faglige mål.

Notatteknik

Læreren skal fra begyndelsen instruere eleverne i en fornuftig systematik i forbindelse med notes-tagning: nedskrivning af enkelte gloser (helst i opslagsform med angivelse af køn, hovedtider o.l.), faste vendinger, grammatiske kommentarer (i stikordsform eller som henvisninger til grammatikken), indholdsmæssige kommentarer (i stikordsform) og stilistiske kommentarer. Nogle elever har svært ved at begrænse deres notestagning, og det må derfor indskærpes, at nedskrivning af oversættelse hæmmer læringsprocessen. Den praktiske indøvelse af notatteknik kan støttes ved, at læreren i begyndelsen og lejlighedsvis også senere i forløbet skriver noter på tavle eller overheadprojektor, dikterer gloser og oplysninger i relevant form eller lader en elev give oplysninger i korrekt form.

Ekskursioner og studierejser

Græsk kan evt. i samarbejde med oldtidskundskab danne baggrund for og indgå i studierejser og ekskursioner til lokale museer og byvandring med henblik på at se det antikke formsprog i arkitektur og skulptur. Ekskursioner bringer en udbytterig variation ind i undervisningen ved at perspektivere det gennemgåede stof. Fx sætter et besøg på Nationalmuseet, Glyptoteket og på afstøbningssamlinger væsentlige dele af pensum ind i en materialhistorisk sammenhæng, ligesom besøg på Det Kongelige Biblioteks håndskriftssamling kan åbne elevernes øjne for de græske teksters overleveringshistorie.

Antikke dramaer indgår ofte i danske teatres repertoire, ligesom græsk-romerske temaer ofte danner grundlag for filmatiseringer. Universitetsbesøg bidrager til forståelse af de klassiske fags videnskabelige og internationale karakter.

3.3. It

Brugen af informationsteknologi i græskundervisningen bidrager både til indlæring af fagets stof og metoder og til en indsigt i, at den kulturhistoriske refleksion kræver et særskilt og individuelt tankearbejde uanset de mange og gode informationsteknologiske hjælpemidler, der findes til faget.

Der er på internettet store mængder af tekst på græsk og i oversættelse (som regel på engelsk). Desuden er der omfattende billedsamlinger og samlinger af informationer, som kan bruges til tekstlæsningen i græsk og til arbejdet med baggrundsstof. De enkleste er blot tekster uden kommentarer eller hypertextfaciliteter, og de har især betydning for læreren ved tilrettelæggelse af egne undervisningsmaterialer. Nogle er sider med specifikt fagligt materiale om fx Agora, Delfi, Olympiske Lege eller forfatteres "hjemmeside", andre er samlinger af museers billeder som fx Vatikanets og Louvres hjemmesider. Både danske og internationale tidsskrifter er tilgængelige på internettet, fx det frit tilgængelige danske tidsskrift for græsk-romerske studier *Aigis*. Mere avancerede tekstsamlinger indeholder allerede tilrettelagte tekster med gloser og læservenligt layout. Mest avanceret er projekter som *Perseus*, der rummer en meget omfattende samling af græske tekster, oversættelser og en række hjælpemidler. Disse hjælpemidler omfatter sproglig hjælp til bestemmelse af former – det kan elever have glæde af allerede på begynderniveau – og betydninger, bl.a. direkte adgang til ordbogen *Liddell & Scott*. Desuden kan man søge på bestemte ord i alle databasens tekster, realleksika og billedsamlinger, hvilket kan være en nyttig hjælp i forståelsen af teksterne og i arbejdet med et bestemt tema. I samme forbindelse kan man have glæde af opslag i et webbaseret leksikon. De

fleste skoler abonnerer på *Skolekom*, og derved har skolens elever og lærere gratis adgang til *Skoda*, der bl.a. indeholder det store engelske leksikon *Encyclopedia Britannica*, der har en seriøs og omfattende dækning af klassiske emner. Det er en god kilde til supplerende materiale, fx i forbindelse med elevers opgaveskrivning. Gyldendals, *Den Store Danske*, der er en gratis online-udgave af *Den Store Danske Encyklopædi*, har også en fin dækning af klassiske emner. Også *Wikipedia*, især den engelske udgave, dækker den klassiske oldtid godt, og erfaringen viser, at kvaliteten ofte er i top, men eleverne skal naturligvis bevidstgøres om nødvendigheden af en kritisk holdning.

Udnyttelse af informationsteknologien i græsk forudsætter, at skolens og elevernes egne maskiner er udstyret med fuldstændige græske tegnsystemer og diakritiske tegn. Man skal være opmærksom på, at udvikling af styresystemer i Windows og opdatering hermed af skolernes maskinpark kan medføre forældelse af græske skriftsystemer. Det er derfor vigtigt, at lærer og elever har adgang til de samme faciliteter, ligesom man skal være opmærksom på, at tekster, gloser og kommentarer med tiden kan vise sig utilgængelige pga. udvikling af programmel.

På de tidlige trin kan der arbejdes med computerstøttet undervisning, hvor eleverne ved hjælp af forskellige bl.a. webbaserede grammatikprogrammer trænes i elementære grammatiske færdigheder som bøjningsmønstre, indsætningsøvelser o.l. Erfaringen viser, at denne type indlæring for eleverne er en velkommen afveksling fra den almindelige klasseundervisning, og den får nogle elever til at bruge mere tid på indlæring af former, end de ellers ville have gjort.

Billeder af arkæologiske lokaliteter, kunstværker og andre materielle levn finder man på museers hjemmesider og i forskellige databaser og billedsamlinger, fx i *Perseus*. Eller man kan søge i fx *Flickr* og *Wikimedia Commons*.

Arkæologisk stof og billedsamlinger kan ikke blot findes i samlede projekter som *Perseus*, men også på museernes hjemmesider eller på den specielle skolebase www.pinakotek.dk. Ved at downloade og gemme billeder herfra på skolens intranet kan man opbygge lokale samlinger af egnet materiale, og her er et samarbejde med latin og billedkunst oplagt. Vær dog opmærksom på ophavsret-tigheder. Nogle lærere har kombineret links til relevante monumenter med oversigter og opgaver. Disse samlinger er velegnede til selvstændigt arbejde, både som forberedelse og som del af længere forløb i dobbelttimer eller på blok dage.

Eleverne kan have glæde af internettets nyheds- og diskussionsgrupper. I disse grupper kan de få besvaret spørgsmål, der dukker op i undervisningen, og de kan selv bidrage med svar. Dette har i sig selv en motiverende effekt, og samtidig åbner det elevernes øjne for de klassiske fags internationale karakter, når de diskuterer faglige emner med konferencedeltagere fra hele Europa og USA.

På emu.dk (under de enkelte klassiske fag) findes en del materiale om it i de klassiske fag, søg fx på "It i undervisning" eller andre relevante emneord. Et udviklingsprojekt afsluttet i 2013 har publiceret et stort materiale om forskellige it-redskaber i undervisningen i oldtidskundskab:

<http://www.emu.dk/modul/it-projekt>. Desuden formidler de klassiske EMU-sider relevante links til anvendelige hjemmesider og ressourcer på internettet.

3.4. Samspil med andre fag

Græsk kan indgå i samspil både i og uden for almen studieforbereelse.

Undervisningen i græsk vil på stx forløbe enten parallelt med oldtidskundskab eller kunne bygge på forudsætninger fra oldtidskundskab. Hvor det er muligt, er det en stor fordel for arbejdet med teksternes indhold og kontekst at samspillet med oldtidskundskab udnyttes.

Græsk på C-niveau kan ligesom græsk på A-niveau og oldtidskundskab indgå i samspil med en lang række fag, både humanistiske, naturvidenskabelige og samfundsfaglige.

3.5. Typer af undervisningsmaterialer

Ordbog og grammatik er fagets vigtigste hjælpemidler.

Ordbog

De fleste tekststudgaver er meget rigt glosseret; ofte er gloserne lettilgængeligt anbragt over for eller lige omkring teksten. Hvis ikke teksterne er glosseret, er det blevet almindeligt, at læreren glosserer disse. Det hjælper til en hurtigere tilegnelse af teksten, men rejser også visse problemer, navnlig med den nødvendige indlæring af glosernes betydning. Da eleverne skal lære at anvende en ordbog, er det hensigtsmæssigt, at gloser til teksten bliver givet i en form, der svarer til ordbogens, således at gloselisterne efterhånden kan introducere brugen af ordbog.

Grammatik

Brugen af *grammatik* kræver ligeledes øvelse; øvelserne kan omfatte terminologien, brug af indholdsfortegnelse og register, formulering af problemet, der ønskes oplysning om osv.

Paralleloversættelser

Paralleloversættelser er et vigtigt hjælpemiddel især til at sætte de læste tekstuddrag ind i deres kontekst.

Artikler, håndbøger etc.

Artikler i håndbøger og tidsskrifter kan udvide elevernes historiske, litteraturhistoriske og geografisk-topografiske kendskab.

3.6. Progression

I undervisningen tages der hensyn til, at der er progression i tilrettelæggelse, i temaer, i det stof, der behandles i undervisningen og i arbejdsformerne. Progressionen er beskrevet i denne vejledningskap. 3.1 og 3.2.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Der evalueres i græsk inden for de rammer, som skolens evalueringsplan og klasseteamets aftaler fastlægger. Evalueringen skal altid tage udgangspunkt i de faglige mål. Evalueringen kan ske enten ved individuelle samtaler eller som dialog mellem læreren og hele klassen, og der kan evalueres skriftligt. Det er vigtigt, der altid er kommunikation mellem læreren og holdet om det faglige mål med undervisningen og de arbejdsformer, der bedst tjener til at nå målet. Bevidsthed herom giver tryghed og giver eleverne overskud til at erkende evt. faglige problemer og fokusere på løsningen af dem.

Den mundtlige individuelle evaluering kan fx finde sted i forbindelse med karaktergivningen eller foregå som en dialog mellem læreren og holdet.

Skriftlig evaluering kan fx foregå elektronisk via den læringsplatform, som skolen benytter. Den kan da have karakter af et overordnet spørgeskema. Skriftlig evaluering kan også tage udgangspunkt i skriftlige test. I så fald er det vigtigt at teste i flere ting for at få et så nuanceret billede som muligt af elevernes kunnen.

Elever kan have glæde af at bruge de sidste minutter af en time på at skrive dagbog (logbog) eller notere overvejelser for sig selv i deres egne noter om deres aktivitet i den enkelte time, forberedelsen til timen, det faglige udbytte af timen og eventuelle faglige ”huller”, de ønsker dækket ved selvstudium, lektieværksted eller ved lærerens hjælp i den følgende time.

Delmål, som eleven selv sætter sig, for hvad vedkommende ønsker at lære inden for de efterfølgende fjorten dage eller den følgende måned, bidrager til at øge elevens opmærksomhed på læringsprocessen og styrker den dermed. Man kan også vælge i stedet at benytte de sidste 5-10 minutter af en time én gang om ugen eller om måneden til at lade eleverne reflektere over, om de har nået de mål, de har sat sig. Dette kan med fordel følges af en kort dialog på klassen.

De ovennævnte muligheder for løbende evaluering kan kombineres og vælges under hensyntagen til holdets størrelse, sammensætning og niveau.

4.2. Prøve

Græsk afsluttes med en mundtlig prøve.

Regelgrundlaget for eksamensafholdelse er læreplanen og eksamensbekendtgørelsen:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152744>

Prøvematerialet skal godkendes af censor, og det er god skik, at eksaminator fremsender eksamensspørgsmålene, så de kan være censor i hænde senest en uge før eksamen.

Eksamensspørgsmålet består af et enkelt tekststykke på højst 1/3 normalside, udtaget af de læste tekster. ”Eksamensspørgsmålene må ikke være forsynet med vejledende spørgsmål eller overskrifter” jf. § 4.2, men alene angive forfatter, værk og side- og linjetal eller anden tydelig markering, således at eksamensteksten let kan identificeres af eksaminanden i forberedelseslokalet.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelseskriterierne fremgår af læreplanen. Der må i de enkelte discipliner tages hensyn til sværhedsgraden. Problemer med sværhedsgraden opstår som regel, hvor teksten sprogligt er vanskelig, ligesom det kan spille en rolle, om teksten er original eller bearbejdet. Det er ikke altid muligt helt at undgå dette problem i udvælgelsen af eksamensspørgsmål.

Overordnet gælder det, at der skal anlægges en helhedsvurdering, hvor alle discipliner indgår i bedømmelsen. Da indholdsforståelsen forudsætter, at teksten kan læses, er eksamen i græsk en sproglig prøve, og ingen eksamenspræstation kan bedømmes som tilstrækkelig, hvis det sproglige (oversættelse og sproglig analyse) er klart uacceptabelt. En præstation kan omvendt heller ikke bedømmes som fremragende, hvis der er alvorlige mangler i en af disciplinerne.

4.3.1 Karaktergivning. 7-trinsskalaen

I forbindelse med karaktergivning anvendes 7-trinsskalaen. Karaktererne 12, 7 og 02 beskrives nedenfor fyldigere udfoldet for græsk på C-niveau således:

Græsk C valgfag

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	fremragende	Eksaminanden læser op og oversætter selvstændigt en lettere græsk tekst til korrekt dansk med kun uvæsentlige mangler. Eksaminanden anvender sikkert morfologisk viden i den syntaktiske analyse. Eksaminanden gør rede for tekststykkets indhold og sætter det i et relevant perspektiv.
7	godt	Eksaminanden læser op og oversætter overvejende sikkert en lettere græsk tekst til dansk. Der er en del mangler. Eksaminanden anvender i rimelig grad morfologisk viden i den syntaktiske analyse. Eksaminanden kan i rimelig grad gøre rede for tekststykkets indhold og sætte det i et relevant perspektiv.
02	tilstrækkeligt	Eksaminanden læser op og oversætter usikkert en lettere græsk tekst til dansk. Eksaminanden anvender i mindre grad morfologisk viden i den syntaktiske analyse. Eksaminanden kan i mindre grad gøre rede for tekststykkets indhold og sætte det i et relevant perspektiv.